

FinTek DENİZİNDE FIRTINALAR VE FIRSATLAR

Etkileyici yatırımlar, dev değerlemeler, geniş katılımlı konferanslar ve unicorn'ların gururlu kurucuları... Tüm bunlar her şeyin yolunda olduğunu ve FinTek ekosisteminin asla tükenmeyecek bir hazine olduğunu anlatıyor. Ekonomik verilerse FinTek ekosistemiyle zıt sinyaller veriyor. Kuzey Amerika'da çılgınlık mertebesine ulaşan FinTek yatırımları ve kontrolsüz büyümekte olan ekosistem, akıllara "Acaba 2000'li yıllarda yaşanan 'dotcom' balonuna benzer bir şey mi yaşanıyor" sorusunu getiriyor...

Dr. Soner Canko
BKM Genel Müdürü

Okan Yıldız
BKM İş Geliştirme Müdürü

Finansal teknolojiler alanında hizmet veren şirketler, bankacılığın geleceğini şekillendirirken finansı da demokratikleştiriyor. Bu dönüşüm her ülkede, pazarın kendine özgü yerel dinamikleriyle uyumlu biçimde gerçekleşiyor. Bazı ülkeler ve şirketler fırtınalı bir denizde hayatta kalmak için kulaçlarken bazıları ise yürütülen akılcı politikaların meyvelerini, fırsat kapılarını sonuna kadar aralayarak topluyor.

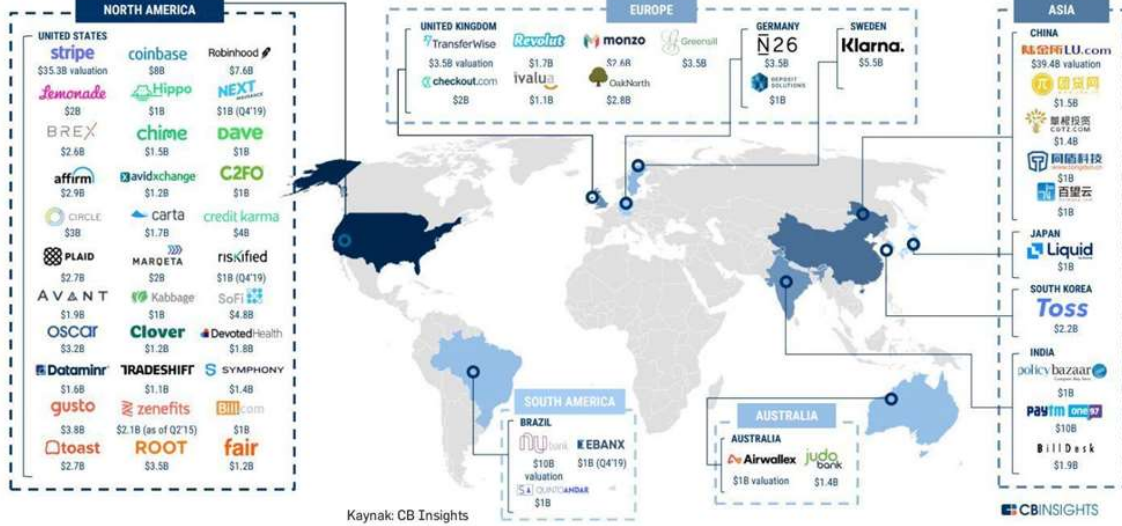
Mahatma Gandhi "Gelecek, bugün ne yaptığınıza göre şekillenir" derken gündeminde FinTek kavramı yoktu ama verdiği mesajın bugünün FinTek dünyasını en iyi tanımlayan ifadelerden biri olduğunu söyleyebiliriz. FinTek alanında ülkeler ve şirketler, kurdukları düşleri gerçekleştirmek için dün attığı adımların karşılığını bugün alıyor. Veriler ise bu gelişimi daha net biçimde görebilmemiz

için bizlere önemli işaretler sunuyor.

Verilerle FinTek dünyasında son durum

Saygın araştırma şirketlerinden CB Insights tarafından yayınlanan ve FinTek'lere yapılan yatırımların resmedildiği rapora göre 2019 yılının üçüncü çeyreğinde FinTek şirketleri 8.9 milyar dolar yatırım topladı. Bu tutarın 1.27 milyar dolarlık kısmını, yenilikçi dijital bankalara (challenger banks) yapılan yatırımlar oluşturdu. Dünya çapındaki 58 FinTek şirketi ise "unicorn" (1 milyar doların üzerinde değerlemeye sahip şirket) olarak hayatlarına devam ediyor. Bu şirketlerin değerlemelerinin toplamı ise 213.5 milyar dolar. Bu 58 FinTek şirketinin dokuzu (Hippo, Next Insurance, Dave, G2FO, Riskified, Deposit Solutions, Ebanx, QuintoAndar, Judo Bank) ise son 5 ayda aldıkları yatırımlarla unicorn'lar kulübüne katıldı.

Küresel FinTek unicorn'ları

Kaynak: CB Insights

CBINSIGHTS

CB Insights CEO'su Anand Sanwal, "Future of Fintech 2019" etkinliğinde FinTek'in geleceğini "bilginin geleceği" olarak yorumlamış, bilgiyi oluşturan veriyi yönetmenin işinizi yönetmenin dümeni olduğunu, bilgi akışını mobil hale getirmenin ise geleceği görmenin en yalın yolu olduğunu vurgulamıştı. Sanwal veri yönetimini, Warren Buffet'in "Sürekli su alan bir teknede, enerjinizi delikleri tıkamak yerine tekneyi değiştirmek için kullanmalısınız" sözünü özetlemiş ve "Parametreleri bilmeden karar veremezsiniz" diyerek verinin önemini vurgulamıştı. O zaman FinTek dünyasını daha iyi anlamak için verileri ve son gelişmeleri daha detaylı inceleyelim...

Politik çalkantıların gölgesinde FinTek yarışı sürüyor

FinTek yatırımlarının karta bazında dağılımına baktığımızda, Kuzey Amerika'daki FinTek şirketlerinin uzun yıllardır yıkılmaz bir pazar payına sahip olduğunu ve istisnai dönemler dışında liderlik koltuğundan inmediğini görüyoruz. Çin ile ABD arasındaki ticaret savaşlarının etkisiyle yatırımların azaldığı Asya, son dönemde yatırım yarışında vites artıran Avrupa ile ikincilik için kıyasıya rekabet ediyor. Afrika, Avustralya ve Güney Amerika ise ilk bakışta bu arenadaki küçük oyuncular gibi görünse de oldukça ilgi çekici hikayeler yazıyorlar. Dilerseniz gelin şimdi de FinTek alanındaki önemli pazarlara yakından bakalım...

ABD

Silikon Vadisi ile girişimcilik dünyasının merkezi olan ABD, birçok ülkeye rol model oldu. Bu üstünlüğünü FinTek alanında da sürdüren ABD, yatırım arayan şirketler için en ideal pazar olma özelliğine sahip. 58 FinTek unicorn'unun 33'ünün ABD'den çıkmış olması da bir tesadüf değil. Stripe, Coinbase, Affirm, SoFi, Lemonade, Plaid, Marqeta, Robinhood, Chime gibi şirketler, kıtanın dikkat çeken FinTek'leri arasında yer alıyor. Amazon, Facebook, Google, Apple gibi teknoloji devlerinin finans alanındaki çalışmalarının başarısı da şüphesiz bankacılığın geleceğini şekillendirecek ana unsurlardan biri olacak.

ÇİN

Dijital dönüşümü en iyi okuyan Çin, ekonomisinin ana bileşenini imitasyondan inovasyona çevirmeyi başardı. Shenzen'i yeni "Silikon Vadisi" yapmak için gerekli ortamı oluşturan Çin; Alibaba, Tencent gibi teknoloji şirketlerinin dünyanın en önemli şirketleri arasına girmesine de destek oldu. Bu oyuncuların sunduğu ödeme çözümleri olan Alipay ve WeChat Pay liderliğinde mobil ödeme devrimini de yine Çin başlattı. Ancak son dönemde ABD ile gerginlik yaşayan ve dev markalarından Huawei'ye ambargo uygulanan ülkede, FinTek şirketlerine yapılan yatırımlarda düşüş kaydedildi. Böylesine dikenli bir yolda yürüten Çin, 2018'in ikinci çeyreğinde Ant Financial'ın aldığı 14 milyar dolarlık yatırımla bugüne kadar gerçekleşen en büyük FinTek yatırımının da ev sahibi olmuştu.

HİNDİSTAN

2016 yılında en yüksek tutarlı iki banknotun kullanımını sonlandırarak dolaşımdaki paranın yüzde 86'sını tedarik...

vülden kaldıran Hindistan, dijital ödemelerde Çin'i tahından indirebilir. Teknoloji devlerinin iştahını kabartan ülkede finans sektörü, merkez bankasının yaptığı düzenlemelerle şekillenmeye devam ediyor. Yatırım tutarlarına ve unicorn adelerine pek yansımaya da Hindistan, finans dünyasında adından en fazla söz ettiren ülkelerden biri ve öyle olmaya devam edecek.

AVRUPA

Yatırımlar bakımından Avrupa, özellikle son bir yıldır atılım içerisinde. Brexit'in İngiltere FinTek ekosistemine etkisinin korkulduğu kadar fazla olmaması ve FinTek'lerin önünü açan PSD2 gibi düzenlemeler, yatırımcıların pazara ilgisini de artırdı. Yeni nesil dijital bankaların kalesi olan Avrupa'da Transferwise, Monzo, N26, Revolut, Atom, Starling gibi başarılı oyuncuların çıkması kimse için sürpriz olmamıştır. Klarna, Adyen, iZettle gibi oyuncular da Avrupa'nın FinTek arenasındaki gurur duyduğu şirketler arasında yer alıyor.

GÜNEY AMERİKA

Diğer pazarların gölgesinde kalsa da Güney Amerika, FinTek alanında istikrarlı bir tablo çiziyor. Öyle ki yılın ikinci çeyreğinde Güney Amerika'da gerçekleşen FinTek yatırımları, Çin ve Hindistan'ı geri bırakmıştı. Brezilya merkezli dijital banka Nubank'ın, 10 milyar doların üzerinde değerlemeye sahip az sayıdaki FinTek'ten biri olma-

sı da Güney Amerika'nın bu başarısının somut bir çıktısı olarak karşımızda duruyor.

Veriler yalan mı söylüyor?

Etkileyici yatırımlar, dev değerlemeler, geniş katımlı konferanslar ve unicorn'ların gururlu kurucuları... Tüm bunlar bize her şeyin yolunda olduğunu ve FinTek ekosistemine asla tükenmeyecek bir hazine olduğunu anlatıyor. Buna karşın ekonomik veriler, FinTek ekosistemiyle zıt yönde sinyaller veriyor. Kuzey Amerika'da çılgınlık mertebesine ulaşan FinTek yatırımları ve kontrolsüz büyümekte olan ekosistem, akıllara "Acaba 2000'li yıllarda yaşanan 'dotcom' balonuna benzer bir şey mi yaşanıyor?" sorusunu getiriyor. Bunun ne derece yerinde bir soru olduğuna karar vermek için henüz erken ama geçmiş deneyimleri göz önüne aldığımızda adınlarımızı temkinli atmanın yararlı olacağını düşünüyoruz.

Düzenlemeler, yapıcı olsa da yatırımcıların iştahını azaltıyor

Özellikle Avrupa Birliği (AB) sınırları içerisinde yapılan yasal düzenlemeler, FinTek'leri destekleme amacı gütsen de ekosisteminin Kuzey Amerika'daki gibi hızlı büyümesi önünde ister istemez engel oluşturuyor. Düzenlemeler, yatırımcıların bu pazarı ABD kadar çekici bulmamasına yol açıyor. Bu olumsuz etkisine karşın AB'deki düzenlemeler, daha temkinli ve yere sağlam basan adamların atılmasını mümkün kılıyor. Bunun sonucunda Avrupa'da kırılganlık veya riskler, Kuzey Amerika'ya kıyasla çok daha düşük oluyor. Son dönemde Avrupa'da FinTek şirketlerine yapılan yatırımların yükselişe geçmesi de bu yapıcı etkinin bir çıktısı olarak değerlendirilebilir.

Düzenlemeler ve inovatif bankaların aldığı inisiyatifler eşliğinde açık bankacılık yaklaşımı, finans alanında büyük bir dönüşüme yol açıyor. Finansal verinin özgür kalmasını sağlayan açık bankacılık, öntümüzdeki yıllarda FinTek'ler tarafından sunulan katma değerli çözümlerin artmasını sağlayacak. Ancak düzenleyicilerin odaklandığı bir diğer konu olan kişisel verilerin korunması, açık bankacılık gibi

müşteri verisinin dolaşımını serbestleştiren yaklaşımlarına temkinli yaklaşılmasına yol açabiliyor. Son dönemde artan siber saldırılar, veri sızıntısı vakaları ve skandallar, verinin güvenliğini tesis ederken ne denli hassas olunması gerektiğini bizlere gösteriyor. Mahremiyetin ve fırsatların bir denge içerisinde tutulması büyük önem taşıyor. Finans sektörüne duyulan güvenin güçlenmesi adına düzenleyicilerin, açık bankacılık yapılarında üçüncü parti kurumlara müşteri verisine erişme yetkisi vermeden önce ince eleyip sık dokuması gerekiyor.

“Gelecek 2 yılda olacağını abartıp
10 yılda olacağını büyüklüğünü
gözden kaçırıyoruz.”

Bill Gates

BigTech'i karşılayan fırtına

Büyük resme dönecek olursak geleneksel finans sisteminin artık FinTek'ler tarafından kuşatıldığını görüyoruz. Bu iki unsuru birbirinden ayırmak imkânsız hale geldiği için geleneksel finans FinTek dahilinde düşünmek gerekiyor. Google, Facebook, Amazon, Apple gibi BigTech olarak tabir edilen teknoloji şirketleri, bu tablonun içerisinde yer almak istiyor ve bu doğrultuda yoğun çalışmalar yapıyor. Facebook'un önderliğinde kurulan Libra Derneği, bir anda son dönemin en çok tartışılan inisiyatifi oldu. Libra Derneği COO'su Bertrand Perez, geçtiğimiz aylarda İstanbul'da özel bir toplantıda “Yola yeni çıktık ve bir yıl içerisinde 100 üyeye ulaşmayı hedefliyoruz” demişti ancak gerek Facebook'un, gerek diğer BigTech'lerin işinin o kadar kolay olacağını düşünmek büyük bir yanılgı olur. IMF ve BIS (Bank for International Settlements) yetkilileri, kısa süre önce yaptıkları açıklamalarda teknoloji şirketlerinin sunduğu finansal hizmetlerin yaygınlaşmasının finansal istikrar ve rekabet açısından olumsuz etkileri olabileceğine dikkat çekmişti. Düzenleyicilerin dile getirdiği bu kaygılar, Libra'nın önemli destekçilerini kaybetmesine sebep oldu. Tüm bu gelişmeler eşliğinde resmi otoritelerin, başta Libra olmak üzere BigTech'in finansal hizmet sunmak amacıyla atacağı adımlara vereceği tepki, büyük merak uyandıran ve takip etmeye değer bir konuya dönüştü.

Libra Derneği destekçileri

Kaynak: Business Insider Intelligence

Reçete belli ama uygulamak kolay değil

Girişimler dünyanın farklı yerlerinde devasa beklentilerle fonlanırken düzenlemeler ve politik yaklaşımlar, tüm bu süreç içerisinde sürekli değişen sınırlar ve bölgeler oluşturuyor. Böyle bir finans dünyası için “dalgalı bir deniz” benzetmesi yapmak yanlış olmaz.

Bu deniz içinde Brezilya, Türkiye, Hindistan gibi gelişmekte olan ülkelerin avantajlı olduğu konular var. Ancak küresel yatırımcıları çekmek, yasal düzenlemelerde doğru adımları atmak ve yapısal reformları hayata geçirmek ne

yazık ki sanıldığı kadar kolay değil. Seyahat ederken yan koltuktaki yolcuya hızlı biçimde fotoğraf göndermek mümkünken aynı şeyi örneğin para transferi için söylemek pek de mümkün değil. Bu bir iddia değil, internet dünyasının değerli isimleri de bu probleme dikkat çekiyor: Mevcut durumu doğru okuyup geliştirmemiz gereken alanları tespit etmemiz ve yol haritamızı cesur biçimde çizmemiz gerekiyor.

Tehlikelerin ve belirsizliklerin içindeki fırsatlar aslında o kadar erişilmez değil. Bu, fırtınalı bir denizde rotadan sapmadan yol almak kadar zor ama imkânsız değil. Bunu başarmak içinse şu reçeteye uymak gerekiyor:

- Yenilikçi teknolojileri yakından takip etmek ve bu gelişimin bir parçası, hatta öncüsü olmak
 - Sıra dışı politikalar belirlemek
 - Belirsizlik içinde adım atacak girişimcileri cesaretlendirmek ve işlerini kolaylaştıracak ortam sunmak
 - Eşitlikçi ve kapsayıcı bir ekosistem kültürü yaratmak
- Sadece bu bileşenleri bir araya getirebilenler, FinTek denizindeki yüksek dalgaların içinden geçerek güneşli sahillere ulaşmayı başarabilecek. ☺

